

Marek Saj

Kollokwium habilitacyjne ks. dr. Jerzego Adamczyka

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 55/2, 217-219

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOLOKWIUM HABILITACYJNE KS. DR. JERZEGO ADAMCZYKA

Dnia 21 lutego 2012 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dr. Jerzego Adamczyka, kapłana diecezji radomskiej.

Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowiła rozprawa pt. *Kanoniczna figura pielgrzyma w korelacji z duszpasterstwem poprzez sanktuarium*, Sandomierz 2011, ss. 526. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. dr hab. Józef Krzywda, UPJPII, ks. dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KULJPII, ks. dr hab. Kazimierz Dullak, prof. US oraz ks. dr hab. Henryk Stawniak, prof. UKSW. Kolokwium habilitacyjnemu przewodniczył dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW – ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński.

Rozprawa habilitacyjna ks. dr. Jerzego Adamczyka składa się z wykazu skrótów (s. 3-6), wstępu (s. 7-24), pięciu rozdziałów (s. 25-460), zakończenia (s. 461-467), bibliografii (s.469-506), indeksu osób (s. 507-510), streszczenia w języku niemieckim (s. 511-514), spisu treści w języku polskim (s. 515-519) oraz spisu treści w języku niemieckim (s. 521-526).

Przedmiotem rozprawy jest próba krytycznego spojrzenia na kwestię istnienia kanonicznej postaci wiernego – pielgrzyma oraz jego relacji prawnej zarówno do instytucji sanktuarium, jak i do duszpasterstwa tam realizowanego. Czynnikiem inspirującym i punktem wyjścia do podjęcia tego zagadnienia przez Autora było zainteresowanie się od strony prawnej osobami pielgrzymującymi do sanktuariów i korzystającymi tam ze specyficznej opieki pastoralnej. Całość zaś przeprowadzonej analizy miała na uwadze fakt istnienia kanonicznej sylwetki wiernego – pielgrzyma oraz jego statusu prawnego w relacji do duszpasterstwa sanktuarijnego oraz pragnienie naukowo-krytycznej eksplikacji tego zagadnienia.

Analizę zarysowanego problemu postaci wiernego – pielgrzyma dokonano między innymi w oparciu o takie źródła jak Kodeksy Prawa Kanonicznego, dokumenty Soboru Watykańskiego II, Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii, liczne dokumenty papieskie i dokumenty Kurii Rzymskiej, tak prawne, jak i liturgiczne. Opracowanie zostało oparte również na bogatej, wielojęzycznej literaturze przedmiotu.

W pracy Autor zastosował zasadniczo metodę dogmatyczno-prawną i historyczno-prawną. Autor nie ograniczył się jednak tylko do opisu i analizy materii prawnej, opinii i stanowisk uczonych w poszczególnych kwestiach, ale starał się o syntezę poszcze-

gólnych elementów kanonicznej figury pielgrzyma i jej odniesień do sanktuarium i tamtejszego duszpasterstwa. W pracy uwzględnił ponadto zasady interpretacji gramatycznej, logicznej i systemowej.

Na strukturę pracy składa się pięć rozdziałów. Rozdział pierwszy (*Elementy kanonicznej definicji wiernego – pielgrzyma*, s. 25-149) dotyczy kwestii terminologicznych odnoszących się do osób peregrynujących do sanktuariów. Wyeksponowane zostały rozmaite nazwy stosowane przez prawodawców na oznaczenie tych wiernych, między innymi takie jak pielgrzym, pobożny pielgrzym, wierny czy pątnik. Przedmiotem dalszych przybliżeń problematyki prawnej koncepcji pielgrzyma stały się poszczególne elementy jurystycznej definicji pielgrzyma, zgodnie z którą pielgrzymami są wierni odznaczający się szczególną pobożnością, zaaprobowani przez kompetentną władzę kościelną, pielgrzymujący do sanktuarium w jakimś świętym celu. Ostatnia część rozdziału podejmuje próbę prawnego zdefiniowania pątnika.

Celem rozdziału drugiego (*Pielgrzymi w relacji do instytucji sanktuarium*, s. 151-227) jest ukazanie relacji pielgrzymów do kanonicznej instytucji sanktuarium, gdyż sanktuarium ma rację bytu wyłącznie ze względu na licznych pątników. W oparciu o źródła prawa powszechnego, partykularnego oraz refleksje kanonistów i teologów pastoralistów zostało tu przeanalizowane zagadnienie pielgrzymów w stosunku do elementu materialnego sanktuarium, pielgrzymów w stosunku do elementu formalnego sanktuarium, pielgrzymów w stosunku do istnienia i zaniknięcia sanktuarium.

W rozdziale trzecim (*Pielgrzymi a zadania duszpasterskie sanktuarium w sferze posługi słowa Bożego*, s. 229-296) Autor próbuje ukazać status prawny pielgrzymów w odniesieniu do zadań duszpasterskich sanktuariów w zakresie posługi słowa Bożego. Najpierw została ukazana kwestia posługi słowa Bożego w sanktuariach w pracach Komisji ds. Rewizji Kodeksu, następnie podkreślono rolę i miejsce posługi słowa Bożego w duszpasterstwie sanktuarijnym, po czym wskazano na dwie zasadnicze formy głoszenia nauki Bożej, jakimi są przepowiadanie i nauczanie katechetyczne. Podkreślono także korzystanie w ośrodkach pielgrzymkowych ze środków społeczno-przekazu.

Rozdział czwarty (*Pielgrzymi w odniesieniu do misji pastoralnej sanktuarium w obszarze kultu liturgicznego i pobożności ludowej*, s. 297-408) podejmuje problemy praw i obowiązków pątników w dziedzinie liturgicznego i pozaliturgicznego wymiaru sanktuarijnej *cura animarum*, omawia kwestię sprawowania tam Eucharystii, pokuty, namaszczenia chorych i pozostałych sakramentów. Końcowa część rozdziału została poświęcona liturgii godzin i udzielaniu sakramentaliów oraz wykonywaniu praktyk pobożności ludowej w sanktuariach.

Ostatni, piąty rozdział (*Pozostałe aspekty duszpasterstwa pielgrzymów*, s. 409-460), ukazuje i analizuje prawa i obowiązki odwiedzających ośrodki pątnicze w obsza-

rze pozostałych aspektów duszpasterstwa pielgrzymkowego, jakimi jest działalność charytatywna czy też organizacja oraz infrastruktura sanktuarium niezbędna do specyficznego duszpasterstwa w tych miejscach.

Rozprawa została zwieńczona zakończeniem, w którym Autor prezentuje konkluzje z przeprowadzonych analiz i przedstawionych opisów. Twierdzi w nim, że istnieje specyficzna, kanoniczna postać wiernego – pielgrzyma, aprobowana przez kompetentną władzę kościelną i ciesząca się sobie właściwymi prawami i obowiązkami. Żeby być pielgrzymem, według kryteriów kanonicznych, trzeba mieć status wiernego – katolika. W pełni pielgrzymami, ze wszystkimi prawami, są katolicy zachowujący pełną więź z Kościołem katolickim, inni mogą nimi być, ale w mocno ograniczonym sensie. Pielgrzymowanie do sanktuarium jest koniecznym elementem prawnej tożsamości pielgrzyma. Dzięki temu pielgrzymi mają zasadniczy wpływ na element materialny sanktuarium, a także na styl i rodzaj duszpasterstwa sanktuarijnego.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, biorąc pod uwagę pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej i całego dorobku naukowego Habilitanta oraz wynik kolokwium habilitacyjnego, podjęła uchwałę w sprawie nadania ks. dr. Jerzemu Adamczykowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

o. Marek Saj CSSR

KOLOKWIUM HABILITACYJNE KS. DR. MARKA SAJA

Dnia 6 marca 2012 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dr. Marka Saja, kapłana Zgromadzenia Świętego Odkupiciela (redemptoryści), adiunkta w Katedrze Prawa Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW w Warszawie.

Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowiła rozprawa pt. *Uprawnienia przełożonych w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela*”, wyd. Homo Dei, Kraków 2011, ss. 364. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. dr hab. Wiesław Wenz (PWT Wrocław), ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut (UPJPII), ks. prof. KUL dr hab. Ambroży Skorupa oraz s. prof. UKSW dr hab. Bożena Szewczul. Kolokwium habilitacyjne przewodził dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW – ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński.

Kościół, jako społeczność nie tylko boska, ale również ludzka, dla zachowania porządku i koordynacji działań, a przede wszystkim do realizacji zbawczej misji